

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра конституційного права України

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЛАД УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – К «Безпека та оборона»

Спеціальність – К9 «І правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Затверджено на засіданні
Вченої ради
протокол №12 від 30.06.2025 р.



Анатолій ГЕТЬМАН

Харків - 2025

Програма навчальної дисципліни «Конституційний лад України в контексті забезпечення національної безпеки» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» Інституту Служби безпеки України. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 42 с.

Розробники:

Слінько Тетяна Миколаївна, кандидатка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри конституційного права України

Байрачна Лариса Кімівна, кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка
кафедри конституційного права України

Берченко Григорій Валерійович, доктор юридичних наук, доцент, професор
кафедри конституційного права України

Затверджено на засіданні кафедри конституційного права України
(протокол № 2 від 29 вересня 2025 р.)

Завідувачка кафедри – Слінько Тетяна Миколаївна, професорка, кандидатка
юридичних наук

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	12
3. Зміст програми навчальної дисципліни	12
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	18
4.1. Форми організації освітнього процесу і види навчальних занять:	18
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	18
4.3. Освітні технології та методи навчання.....	19
4.4. Форми педагогічного контролю й система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	19
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	24
Додаток 1 Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	35
Додаток 2 Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	40
Додаток 3 Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни	44

1. Вступ

1.1. *Мета та завдання навчальної дисципліни.*

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у курсантів ліберально-демократичного світогляду та високого рівня конституційної культури, заснованої на повазі до прав і свобод людини і громадянина, конституції, народного суверенітету, незалежності і територіальної цілісності, інших конституційних цінностей та спроможності їхнього адекватного втілення у правозастосовній діяльності; - усвідомлення конституційно-правових засад становлення та формування системи забезпечення національної безпеки України в умовах сучасних викликів та загроз.

Завдання:

- формування й розвиток загальних, фахових і предметних компетентностей курсантів, сформованих під час вивчення теоретичних засад, системоутворюючих категорій, предмета, методу і системи конституційного права України, особливостей конституційно-правових норм і відносин;

- засвоєння теоретичних засад сучасного конституціоналізму, правового регулювання конституційного ладу України та його засад, конституційно-правового статусу людини і громадянина, основ безпосереднього народовладдя, засад організації та функціонування вищих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, основ територіального устрою України, поняття конституційної відповідальності,

- засвоєння сутності національної безпеки, її трактування, висвітлення основних ознак, структури та чинників, еволюції концепції національної безпеки в Україні починаючи з набуття незалежності до сьогоднішніх днів,

- надання системи теоретичних знань необхідних для виконання своїх функцій у майбутній професійній діяльності.

1.2. *Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:* обов'язкова .

1.3. Пререквізити: Застосування норм кримінального законодавства в правоохоронній діяльності СБУ, Кримінальна процесуальна діяльність підрозділів СБУ, Адміністративні засади правоохоронної діяльності СБУ, Організаційно-правові засади діяльності СБУ.

1.4. Кореквізити: Взаємодія судових і правоохоронних органів, Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність (частина перша).

1.5. Постреквізити: Державна влада та місцеве самоврядування: теорія і практика взаємодії з питань правоохоронної діяльності, Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність (частина друга), Кримінологія та основи кримінального аналізу.

1.6. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК – 1. Здатність розуміти сутність, головні риси та елементи сучасного конституціоналізму, базових конституційних цінностей.

ПК – 2. Розуміння закономірностей формування американського та європейського конституціоналізму.

ПК – 3. Здатність розуміти значення ідей свободи, рівності, правового обмеження держаної влади, громадянських прав, правової держави та верховенства права для побудови демократичної, правової держави.

ПК – 4. Розуміння змісту базових категорій конституційного права, основоположних конституційних принципів.

ПК – 5. Здатність виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання та пропонувати шляхи його удосконалення.

ПК – 6. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства.

ПК – 7. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з конституційного права в контексті забезпечення національної безпеки».

ПК – 8. Здатність чітко обґрунтовувати власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з конституційного права.

ПК – 9. Здатність використовувати теоретичні положення конституційного права при вирішенні професійних завдань.

ПК – 10. Здатність тлумачити та застосовувати норми конституційного права в процесі роботи за юридичною спеціальністю.

ПК – 11. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань з конституційного права.

ПК – 12. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.

ПК – 13. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем в контексті забезпечення національної безпеки.

ПК – 14. Здатність надавати юридично правильну кваліфікацію дій суб'єктів конституційно-правових відносин.

ПК – 15. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання пов'язані з набуттям та припиненням громадянства України.

ПК – 16. Здатність надавати фахову правову допомогу з захисту прав громадян.

ПК – 17. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання щодо поваги до гідності, свободи та особистої недоторканості кожної людини.

ПК – 18. Розуміння конституційно-правових засад політичних прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПК – 19. Розуміння цінностей, що захищаються шляхом обмеження реалізації прав людини.

ПК – 20. Розуміння еволюції концепції національної безпеки в Україні протягом розбудови української незалежності .

ПК – 21. Розуміння системи національних інтересів, їх ієрархії, механізмів формування і функціонування як основоположних орієнтирів концепції національної безпеки.

ПК – 22. Розуміння співвідношення понять «громадська безпека» та «публічна безпека».

ПК – 23. Здатність на фаховому рівні виокремлювати основні елементи структури національної безпеки: – державна безпека, громадська безпека, техногенна безпека; екологічна; економічна безпека; енергетична безпека; інформаційна безпека; кібербезпека; безпека особистості.

ПК – 24. Розуміння правові засади діяльності суб'єктів державної влади у сфері забезпечення національної безпеки України.

ПК – 25. Розуміння особливостей функціонування Верховної Ради України у механізмі забезпечення національної безпеки.

ПК – 26. Розуміння конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

1.7.Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД 1.1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права.

РН НД 1.2. Пояснювати природу формування й розвитку американського та європейського конституціоналізму, його особливості, характерні риси.

РН НД 1.3. Демонструвати розуміння сутності конституції та її юридичних властивостей, загальних характеристик, призначення сучасних конституцій.

РН НД 1.4. Інтегрувати знання про конституційний контроль як форму захисту Конституції України (люстраційні заходи, заборона діяльності політичних партій тощо).

РН НД 1.5. Демонструвати розуміння правової природи і змісту конституційного права як провідної галузі права, його поняття, предмет і метод.

РН НД 1.6. Демонструвати розуміння сутності джерел галузі конституційного права України

РН НД 1.7. Демонструвати розуміння сутності конституційно-правової норми, конституційно-правових інститутів, конституційно-правових відносин, їх структури, класифікації і особливостей.

РН НД 1.8. Пояснювати природу конституційного процесу на сучасному етапі. Характеризувати головні етапи розвитку українського конституціоналізму (конституційна реформа 2004 р., конституційна реформа 2016 р.)

РН НД 2.1. Інтегрувати знання про конституційний лад України, систему його засад, цінності конституційного ладу, місце українського народу у механізмі захисту конституційного ладу держави.

РН НД 2.2. Дискутувати зі складних правових проблем поняття державного суверенітету та його ознак, співвідношення державного і народного суверенітетів.

РН НД 2.3. Демонструвати розуміння України як правової держави, принципу обмеження влади Конституцією та законами, принципу поділу влади.

РН НД 2.1. Інтегрувати знання про конституційний лад України, систему його засад, цінності конституційного ладу, місце українського народу у механізмі захисту конституційного ладу держави.

РН НД 2.2. Дискутувати зі складних правових проблем поняття державного суверенітету та його ознак, співвідношення державного і народного суверенітетів.

РН НД 2.3. Демонструвати розуміння України як правової держави, принципу обмеження влади Конституцією та законами, принципу поділу влади.

РН НД 2.1. Інтегрувати знання про конституційний лад України, систему його засад, цінності конституційного ладу, місце українського народу у механізмі захисту конституційного ладу держави.

РН НД 2.2. Дискутувати зі складних правових проблем поняття державного суверенітету та його ознак, співвідношення державного і народного суверенітетів.

РН НД 2.3. Демонструвати розуміння України як правової держави, принципу обмеження влади Конституцією та законами, принципу поділу влади.

РН НД 2.1. Інтегрувати знання про конституційний лад України, систему його засад, цінності конституційного ладу, місце українського народу у механізмі захисту конституційного ладу держави.

РН НД 2.2. Дискутувати зі складних правових проблем поняття державного суверенітету та його ознак, співвідношення державного і народного суверенітетів.

РН НД 2.3. Демонструвати розуміння України як правової держави, принципу обмеження влади Конституцією та законами, принципу поділу влади.

РН НД 2.4. Демонструвати розуміння змісту України як демократичної республіки, принципу народовладдя та форм його реалізації. Розуміння принципу багатоманітності, свободи політичної діяльності.

РН НД 2.5. Характеризувати конституційно-правові засади громадянського суспільства, його поняття та концепції. Інститути громадянського суспільства в Україні (політичні партії, громадські об'єднання, релігійні організації, засоби масової інформації).

РН НД 2.6. Інтегрувати знання про поняття та принципи конституційно-правового статусу національних меншин, їх права та обов'язки, гарантії реалізації прав.

РН НД 2.7. Демонструвати розуміння сутності принципу унітаризму, поняття та системи адміністративно-територіального устрою, особливості автономії в унітарній державі.

РН НД 2.8. Характеризувати конституційні засади місцевого самоврядування, проблеми удосконалення місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади.

РН НД 3.1. Характеризувати поняття конституційного статусу людини та громадянина його елементи, систему прав людини.

РН НД 3.2. Розкривати особливості правового механізму захисту прав і свобод людини.

РН НД 3.3. Розуміти сутність прав свобод та обов'язків людини і громадянина.

РН НД 3.4. Характеризувати поняття та характерні риси громадянства, принципи громадянства, підстави та порядок набуття та припинення громадянства України.

РН НД 3.5. Характеризувати правові механізми захисту прав вимушених переселенців. Особливості правового статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

РН НД 3.6. Розкривати особливості правової характеристики особистих прав людини (право на життя, свобода слова, право на гідність, доступ до публічної інформації., право на особисту недоторканність, свобода пересування та вільний вибір місця проживання тощо)

РН НД 3.7. Розуміти сутність заборони катувань, нелюдського чи такого що принижує гідність, поводження або покарання.

РН НД 3.8. Інтегрувати знання про правову природу обмеження щодо реалізації прав людини: поняття, співвідношення з категоріями «звуження змісту та обсягу прав людини», «скасування прав людини».

РН НД 4.1. Розкривати поняття еволюції концепції національної безпеки в Україні доби незалежності. Розуміти систему національних інтересів, їх ієрархію, механізм формування і функціонування.

РН НД 4.2. Розуміти національні цілі як основоположні орієнтири концепції національної безпеки.

РН НД 4.3. Розкривати особливості визначення сутності національної безпеки, її трактування, висвітлення основних ознак, структури та чинників, які на сучасному етапі стали важливим питанням теорії безпекознавства.

РН НД 4.4. Характеризувати основні елементи структури національної безпеки: – державна безпека, громадська безпека, техногенна безпека; екологічна; економічна безпека; енергетична безпека; інформаційна безпека; кібербезпека, безпека особистості.

РН НД 4.5. Правові засади діяльності суб'єктів державної влади у сфері забезпечення національної безпеки України.

РН НД 4.6. Розуміти Конституційний статус Верховної Ради України як парламенту. Склад та структура Верховної Ради України. Комітет Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони України. Законодавча діяльність Верховної Ради України у сфері структурного і організаційно-правового вдосконалення механізму забезпечення національної безпеки України.

РН НД 4.7. Розуміти інститут Президента України як глави української держави. Правовий статус Ради національної безпеки та оборони України. Роль інституту президентської влади у сфері забезпечення національної безпеки.

РН НД 4.8. Судова система України та її законодавче регулювання. Функції та принципи діяльності органів правосуддя. Інформаційна безпека як запорука ефективного здійснення правосуддя.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2)

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Теорія конституціоналізму та конституційного права України

Модуль 2. Конституційний лад України та його основні засади.

Модуль 3. Конституція України та права людини.

Модуль 4. Безпосередня та представницька демократія.

Програма навчальної дисципліни – сукупність модулів, їх певна послідовність, що сприяє оволодінню певними компетентностями, необхідними для досягнення конкретних результатів навчання. Кожен модуль має певну логічну завершеність стосовно необхідних результатів освоєння освітньо-професійної програми в цілому. У межах модуля теми не визначаються.

Модульний принцип побудови програми навчальної дисципліни забезпечує гнучкість змісту навчальної дисципліни, що відбивається в можливості його диференціації і інтеграції. Безперервність змістовного і логічного переходу між модулями програми навчальної дисципліни, а також збільшення нового знання стають можливими завдяки застосуванню принципу «дидактичної спіралі».

Кількість навчальних одиниць (дидактичний обсяг) змісту навчальної дисципліни має відповідати структурі навчальної дисципліни та реальному навчальному часу здобувачів.

Дидактичний обсяг навчальної дисципліни визначає розробник експертним способом з орієнтацією на предметну сферу навчальної дисципліни, а також на компетентності та результати навчання.

Кількісно-якісні показники реалізації програми навчальної дисципліни в межах дидактичної структури визначаються у таксономії навчальної дисципліни.

Експлікація модулів компетентісно орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання і предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0 Кількість модулів: 4 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – К «Безпека та оборона» Спеціальність – К9 «Правоохоронна діяльність»	Статус навчальної дисципліни – обов’язкова Модуль 1 Лекції: 4 годин Практичні заняття: 2 годин Самостійна робота: 18 годин Модуль 2 Лекції: 10 годин Практичні заняття: 4 годин Самостійна робота: 18 годин Модуль 3 Лекції: 14 годин Практичні заняття: 10 годин Самостійна робота: 18 годин Модуль 4 Лекції: 4 годин Практичні заняття: 2 годин Самостійна робота: 14 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Теорія конституціоналізму та конституційного права України

Теоретичні аспекти конституціоналізму. Ідея обмеженого правління як політико-правова доктрина. Зародження перших конституцій. Формування й розвиток американського конституціоналізму та його характерні риси. Європейський конституціоналізм, його особливості. Поняття та система сучасного конституціоналізму.

Основи теорії конституції. Поняття конституції та її юридичні властивості. Класифікація конституцій. Функції конституції. Загальна характеристика і призначення сучасних конституцій. Правова охорона та захист конституції України. Поняття охорони та захисту Конституції України. Форми захисту Конституції України. Особливості внесення змін до Конституції України. Конституційний контроль як форма захисту Конституції України. Люстраційні заходи як форма захисту Конституції. Заборона діяльності політичних партій як форма захисту Конституції: правова природа та порядок застосування. Конституційно-правова відповідальність у механізмі захисту Конституції України.

Модуль 2. Конституційний лад України та його основні засади

Загальна характеристика конституційного ладу України та основних засад. Поняття конституційного ладу України. Порядок визначення та зміни конституційного ладу України. Система засад конституційного ладу. Цінності конституційного ладу. Український народ у механізмі захисту конституційного ладу держави.

Україна як суверенна та незалежна держава. Поняття державного суверенітету та його ознаки. Співвідношення державного і народного суверенітетів. Захист державного суверенітету в Конституції України. Конституційні засади міжнародної діяльності та міжнародні договори. Акти міжнародного права в правовій системі України. Державні символи України.

Україна як правова та соціальна держава. Верховенство права як засада конституційного ладу. Україна як правова держава. Принцип обмеження влади Конституцією та законами. Принцип поділу влади. Принцип верховенства права як складова конституційного ладу України. Пряма дія норм Конституції України. Україна як соціальна держава. Соціальні зобов'язання держави за Конституцією України. Конституційні засади економічної системи України. Право власності за Конституцією України.

Характеристика України як демократичної держави. Україна як демократична республіка. Принцип народовладдя. Форми реалізації народовладдя. Співвідношення між формами безпосередньої та представницької демократії у реалізації публічної влади в Україні. Принцип багатоманітності. Свобода політичної діяльності.

Конституційні засади громадянського суспільства. Конституційно-правові засади громадянського суспільства. Поняття та концепції громадянського суспільства. Принцип багатоманітності. Інститути громадянського суспільства в Україні. Політичні партії в Україні: поняття, порядок легалізації, права, припинення діяльності. Громадські об'єднання: поняття, порядок легалізації, їх права. Конституційно-правовий статус релігійних організацій в Україні. Правові засади взаємовідносин держави і засобів масової інформації.

Конституційно-правові засади територіального устрою України. Принцип унітаризму та його закріплення в Конституції України. Ознаки унітарної держави. Поняття та система адміністративно-територіального устрою, його принципи. Порядок утворення та зміни статусу адміністративно-територіальних одиниць. Особливості автономії в унітарній державі. Правовий статус АРК. Конституція АРК. Система органів влади АРК та їх компетенція.

Конституційні засади місцевого самоврядування. Принцип гарантування місцевого самоврядування. Поняття місцевого самоврядування та його система. Особливості здійснення місцевого самоврядування на рівні області (району) та на рівні територіальних громад. Проблеми удосконалення місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади.

Модуль 3. Конституція України та права людини

Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини та громадянина. Поняття конституційного статусу людини та громадянина. Елементи конституційно-правового статусу людини. Система прав людини. Природні права людини та їх закріплення в конституційному законодавстві. Обмеження в реалізації прав і свобод людини. Міжнародні стандарти в галузі

прав людини. Принципи конституційного статусу людини. Невід'ємність та невідчужуваність конституційних прав і свобод людини. Принцип рівності та форми його гарантування. Конституційні гарантії прав людини.. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

Громадянство України. Поняття та характерні риси громадянства. Принципи громадянства. Підстави та порядок набуття громадянства України. Підстави та порядок припинення громадянства України. Правовий статус вимушених переселенців. Особливості правового статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Зміст особистих (громадянських) прав людини. Загальна характеристика особистих прав людини. Право на життя та його реалізація. Свобода слова та її гарантії. Поняття та види інформації. Доступ до публічної інформації. Право на особисту недоторканність. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання: поняття та умови реалізації. Право на свободу світогляду та віросповідання, форми його реалізації.

Право на життя та гарантії його реалізації. Невід'ємне право на життя. Позитивні зобов'язання держави щодо гарантування права на життя. Правомірні обмеження права на життя. Держава як основний гарант права людини на життя. Міжнародні норми, що захищають право на життя, сформульовані після завершення Другої світової війни.

Право на повагу до гідності, на свободу та особисту недоторканність кожної людини. Право на повагу честі і гідності. Заборона катувань, нелюдського чи такого що принижує гідність, поводження або покарання. Зміст, межі та сфера дії заборони, встановленої у статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Зобов'язання держави, що впливають зі статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Право на свободу і особисту недоторканність. Вимоги до позбавлення свободи у практиці Європейського суду з прав людини. Гарантії права людини на свободу та особисту недоторканність. Правомірне позбавлення свободи.

Практика Європейського суду з прав людини щодо випадків правомірного позбавлення свободи.

Політичні права і свободи людини і громадянина в Україні. Загальна характеристика політичних прав. Право на участь в управлінні державними справами. Виборчі права громадян. Право на свободу об'єднань. Право на мирні зібрання. Види мирних зібрань. Умови реалізації права на мирні зібрання.

Обмеження реалізації конституційних прав і свобод людини. Обмеження щодо реалізації прав людини: поняття, співвідношення з категоріями «звуження змісту та обсягу прав людини», «скасування прав людини». Абсолютні та відносні права особи.

Правомірність обмеження реалізації прав людини. Трискладовий тест, його складові (елементи). Передбаченість законом. Легітимна мета як умова правомірності обмеження реалізації прав людини. Цінності, що захищаються шляхом обмеження реалізації прав людини. Пропорційність обмеження (втручання) реалізації прав і свобод людини.

Модуль 4. Конституційно-правові основи національної безпеки України

Еволюція концепції національної безпеки в Україні доби незалежності. Розуміння еволюції концепції національної безпеки в Україні протягом розбудови української незалежності. Система національних інтересів, розуміння їх ієрархії, механізмів формування і функціонування. Національні цілі як основоположні орієнтири концепції національної безпеки. Аналіз еволюції розробки та законодавчого забезпечення концепції національної безпеки України доби Незалежності. Державна політика України щодо забезпечення національної безпеки в умовах глобалізації.

Національна безпека: сутність, види, ознаки, та геополітичні чинники. Визначення сутності національної безпеки, її трактування, висвітлення основних ознак, структури та чинників, які на сучасному етапі стали важливим питанням теорії безпекознавства. Основні елементи структури національної безпеки: – державна безпека, громадська безпека, техногенна безпека; екологічна; економічна безпека; енергетична безпека; інформаційна безпека; кібербезпека, безпека особистості. Розуміння співвідношення понять «громадська безпека» та «публічна безпека».

Правові засади діяльності суб'єктів державної влади у сфері забезпечення національної безпеки України.

Конституційно-правовий статус парламенту України. Конституційний статус Верховної Ради України як парламенту. Склад та структура Верховної Ради України. Конституційна регламентація функцій парламенту України. Загальна характеристика законодавчого процесу. Акти парламенту. Спеціалізовані органи парламентського контролю. Функціонування Верховної Ради України у механізмі забезпечення національної безпеки. Комітет Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони України. Законодавча діяльність Верховної Ради України у сфері структурного і організаційно-правового вдосконалення механізму забезпечення національної безпеки України.

Конституційний статус Президента України. Президент України – глава української держави. Повноваження та акти Президента України. Гарантії діяльності Президента України. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень Президента України. Правовий статус Ради національної безпеки та оборони України. Роль інституту президентської влади у сфері забезпечення національної безпеки.

Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України. Статус Кабінету Міністрів України як Уряду України. Склад, порядок формування та припинення діяльності Кабінету Міністрів України. Особливості правового статусу членів Кабінету Міністрів України. Повноваження та акти Кабінету Міністрів України.

Органи виконавчої влади в системі забезпечення національної безпеки та обороноздатності України.

Конституційні основи правосуддя та суміжних інститутів в Україні. Конституційні засади судоустрою в Україні. Судова система України та її законодавче регулювання. Функції та принципи діяльності органів правосуддя. Конституційні засади організації прокуратури в Україні. Адвокатура в системі судового захисту. Інформаційна безпека як запорука ефективного здійснення правосуддя.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу і види навчальних занять:

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Під час цього виду роботи курсант має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Самостійна робота курсантів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів України та зарубіжних країн, матеріалів лекцій;
- анотування наукових статей і монографій;
- підготовка до практичних (семінарських) занять;
- підготовка тематичних презентацій, розробка схем, таблиць з тем навчальної дисципліни;

- робота над окремими темами навчальної дисципліни, які згідно з робочою програмою навчальної дисципліни винесені на самостійне опрацювання курсантами;
- робота над кейсами;
- створення портфоліо за темами навчальної дисципліни та його презентація;
- самотестування;
- участь у конкурсах студентських/курсантських наукових праць;
- підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези, есе тощо);
- підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, тестування тощо);
- підготовка до складання семестрового іспиту.

4.3. Освітні технології та методи навчання

Освітні технології: проблемне навчання, контекстне навчання, студентоцентроване навчання, аудіо-візуальні технології, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо.

Методи навчання: поєднання словесних, наочних та практичних методів, метод проблемного викладання, малих груп, проєктний метод, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод, peer review, метод дискусії, круглий стіл, метод Сократа тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю й система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи. Поточний контроль знань курсантів включає:

- контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне,

письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта до вивчення поточного матеріалу. У ході практичного заняття курсант може отримати оцінку за п'ятибальною шкалою (0, 1, 2, 3, 4);

- контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів. За підсумками модульного контролю курсант може отримати оцінку за п'ятибальною шкалою (0, 1, 2, 3, 4).

Протягом семестру курсанти виконують самостійну роботу, в тому числі у формі підготовки індивідуальної роботи (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо). Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 8 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку курсант може отримати за іспит, становить 60 балів.

Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи у формі підготовки індивідуальної роботи, за якої курсант допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль								Індивідуал ьна робота курсантів (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо	Підсумко вий контроль (іспит)	Підсумк ова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль №3		Модуль №4				
п/з	колок віум	п/з	колокв іум	п/з	колокв іум	п/з	колок віум			
max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 4			

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 4	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	3	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок
	1	Прогалини в знаннях, курсант слабо володіє матеріалом роботи
	0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
Колоквіум	Max 4	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок
	3	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок
	1	Прогалини в знаннях, курсант слабо володіє матеріалом роботи
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Оцінка індивідуальної роботи курсантів: Реферат	Max 6	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в літературі погляди щодо предмета дослідження, на основі їх порівняння висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення проблемних питань теми.
	3	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо оформлення. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації.

		Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Стаття	Max 8	Тема статті розкрита повно. Проаналізовані наявні в літературі погляди щодо предмета дослідження, на основі їх порівняння висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення проблемних питань статті. Посилання на джерела зроблені коректно з дотриманням вимог ДСТУ.
	Min 0	Стаття оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить змістовні та методологічні помилки. Текст статті є виключною компіляцією. Посилання на джерела зроблені з грубими порушеннями вимог ДСТУ. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Тези доповіді	Max 4	Тема доповіді розкрита тезово достатньо повно. Тези мають чітку структуру й логіку викладення матеріалу. Кожне авторське положення оформлене окремою тезою. Висновки логічно витікають з авторських тез і наведених аргументів.
	Min 0	Тези оформлені неналежним чином, недбало та містять змістовні й методологічні помилки. Текст статті є виключною компіляцією. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Есе	Max 6	Есе містить ключову ідею, що розкривається у змісті роботи. У тексті наведений стислий аналіз точок зору на проблему, мають місце цитати для аргументації авторських умовиводів. Чітко простежується аргументація власного ставлення здобувача освіти до обраної теми.
	4	Есе містить ключову ідею, яка недостатньо розкрита у тексті роботи. У тексті поверхнево наведений аналіз точок зору на проблему, мають місце поодинокі цитати. Аргументація власного ставлення здобувача освіти до обраної теми простежується нечітко.
	Min 0	У тексті есе ключова ідея практично не простежується. Аналіз точок зору на проблему відсутній. Цитат у тексті немає. Аргументація власного ставлення здобувача освіти до обраної теми відсутня. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях дисципліни.

		2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури і знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших із них за допомогою викладача
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Акт проголошення незалежності України: постанова Верховної Ради Української РСР від 24.08.1991 р. № 1427-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. № 5-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
3. Загальна декларація прав людини. Права людини: Міжнародні договори України. Київ, 1992. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights-full-version->
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4.11.1950 р. Права людини: Міжнародні договори України. Київ, 1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
7. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
8. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
9. Про Службу безпеки України Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. Редакція від 09.01.2025, підстава - 4156-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». Указ президента

України №392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

11. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни», затверджена указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
- 12.Рішення Конституційного Суду України від 02.11.2004 р. № 15-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9851>
- 13.Рішення Конституційного Суду України від 26.12.2011 р. № 20-рп/2011 у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України, 53 народних депутатів України і 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v020p710-11#Text>
- 14.Рішення Конституційного Суду України від 25.01.2012 р. № 3-рп/2012 у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, частин першої, другої, третьої статті 95, частини другої статті 96, пунктів 2, 3, 6 статті 116, частини другої статті 124, частини першої статті 129 Конституції України, пункту 5 частини першої статті 4 Бюджетного кодексу України, пункту 2 частини першої статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України в системному зв'язку з окремими положеннями Конституції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-12#Text>
- 15.Рішення Конституційного Суду України від 29.06.2010 р. № 17-рп/2010 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11

Література

Основна

1. Конституційне право України: навч. посіб. для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, І.І. Дахова, та ін. Харків: Право, 2020. 328 с.
2. Конституційне право України : підручник / [Т.М.Слінько, Л.І.Летнянчин, Ф.В.Веніславський та ін.] ; за заг. ред. Т.М.Слінько ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2ге вид., перероб. й допов.—Харків : Право, 2024. 672 с.
3. Конституційне право України: посібник для підготовки до іспиту. 10-е видання, доп. та перероб. / Ю.Г. Барабаш, Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин; Харків: Право, 2024. 370 с.
4. Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці : навч. посіб. для студентів магістратури вищої освіти другого (магістерс.) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спец. 081 «Право» / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Г. В. Берченко та ін. Харків : Право, 2023. 368 с.
5. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В. О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
6. Національна безпека України: концептуальні засади та світоглядний сенс: Монографія / Дзьобань О.П. Харків: Майдан, 2007. 284с.

Додаткова

1. Барабаш Ю.Г. Право на зміну конституційного ладу як складова правосуб'єктності Українського народу. *Право України*. 2019. № 10. С. 66-81.

2. Барабаш Ю.Г. Берченко Г.В. Ефективність індивідуальної конституційної скарги як засобу захисту прав особи в Україні. *Вісник Конституційного Суду України*. 2021. № 5. С. 9-21.
3. Барабаш Ю.Г., Летнянчин Л.І. Офіційна конституційна доктрина України: генеза та сучасний стан. *Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку : монографія / редкол.: О. В. Петришин (голова редкол.), В.А. Журавель (заст.. голови редкол.), Н. С. Кузнецова (заст.. голови редкол.) [та ін.] ; Нац. акад. прав. Наук України. Харків : Право, 2021. С. 115-137.*
4. Байрачна Л. К. Конституційна аксіологія як соціокультурний феномен. *Конституційно-правові академічні студії*. Ужгородський національний університет. 2018. № 2. С.11-19.
5. Байрачна Л.К. Конституція як інструмент легітимації державної влади. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. №4. Том 1. С.41-46.
6. Байрачна Л.К., Федоровська М.А. Процедура «habeas corpus» та її втілення в системі юридичних гарантій прав і свобод людини. *Прикарпатський юридичний вісник*. № 5. 2020. С. 36-43
7. Байрачна Л.К., Тільна К.С. Право на правову допомогу як елемент процедури Habeas corpus act. *Юридичний науковий електронний журнал*. №9. 2020. С. 44-48
8. Байрачна Л. К., Єрмакова Г. О. Парадокс неможливості демократичних виборів: історичний дискурс (від Нового часу до теореми Кеннета Ерроу) . *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: "Юридичні науки". 2021. № 6. С. 24-31.
9. Байрачна Л. К., Луценко А.П. Прогалини в праві як предмет судового контролю. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 65-68.
URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/13.pdf

10. Берченко Г.В. Обов'язковість, остаточність і неоскаржуваність рішень і висновків Конституційного Суду України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. № 58. 2019. С. 67-72 .
11. Берченко Г.В. Конституційний контроль за внесенням змін до конституції: зарубіжний досвід. *Публічне право*. 2020. № 3. С. 15-24
12. Берченко Г.В. Конституційне право на опір. *Проблеми законності*. 2020. № 4. С. 14-30.
13. Глазов О.В. Національна безпека: сутність, ознаки, концепція та геополітичні чинники. *Політологія*. Том 155 № 143 (2011). С. 42-46.
14. Дахова І.І., Чуб О.О. Багатоаспектність принципу правової визначеності щодо сучасних конституційно-правових відносин. *Форум права*. 2017. №4. С. 59-68.
15. Дахова І.І. Політико-правовий аналіз виборчих систем у контексті створення ефективної виборчої моделі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. Вип. 55. Том 1. Ужгород. 2019. С. 78-83.
16. Дахова І.І., Романчук А.О. Інститут імпідменту: зарубіжний досвід регламентації та шляхи вдосконалення в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 5 (27). С. 50-58.
17. Дахова І.І., Гуржій В.О. Інститут депутатської недоторканності: досвід функціонування в Україні та зарубіжних державах. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 5 (27). С. 50-58.
18. Розгляд судами справ щодо порушень правил фінансування політичних партій та виборчих кампаній: навчально-практичний посібник для суддів / Ю. Зальцберг та ін. Київ: ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2022. 212 с. URL: <https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2022/02/ifes-ukraine-handboof-for-judges-on-considering-pf-violations-v1-2022-02-23-ukr.pdf>
19. Летнянчин Л. І. Проблеми конституціоналізації індивідуальної конституційної скарги в Україні . *Право України*. № 12. 2018. С.65-85.

20. Летнянчин Л. І. Свобода й людська гідність як фундаментальні конституційні цінності. *Збірник матеріалів і тез науково-практичних заходів конституційного тижня*. Частина перша. Київ: Ваїте, 2021. С. 27 – 35.
21. Мохончук Б. С. *Виборчі системи: порівняльно-правове дослідження: монографія*. Харків: Юрайт, 2021. 304 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/356221589_Mohoncuk_B_S_Viborci_s_istemi_porivnalnopravove_doslidzenna_B_S_Mohoncuk_monografia_Harkiv_Urajt_2021_304_s
22. Мохончук Б.С., Бінус А.К. Правове регулювання передвиборної агітації в Україні: на межі вільних виборів, свободи вираження поглядів та правової визначеності (поняття, правовий режим, обмеження щодо місць, форм та засобів). *Публічне право*. 2020. №4. URL: https://www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=99&Itemid=483&lang=uk
23. Місцеві вибори 2020: посібник для суддів / Мохончук Б.С. та ін.; за ред. М. Цуркана. Київ: «АК-Group», 2020. 308 с. URL: https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2020/09/IFES_Posibnyk_Miscevi-vybory_full_WEB_11092020-1.pdf
24. Павшук К.О. *Демократичні засади конституційного ладу України: монографія*. Харків: Юрайт, 2016. 200 с.
25. Речицький В.В. *Конституційне АВС: монографія*. Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини», 2016. 408 с.
26. Речицький В. *Неформальний конституціоналізм. Монографія*. Харків: «Видавництво «Права людини», 2018. 356 с.
27. Речицький В. Про новітній український конституціоналізм. *Критика*. №9-10. 2019. URL: <https://krytyka.com/ua/articles/pro-novitniy-ukrayinskyy-konstytutsionalizm>
28. Речицький В. Чи може існувати в Україні офіційна конституційна доктрина. *Критика*. Листопад 2016. URL: <https://krytyka.com/ua/articles/chy-mozhe-isnuvaty-v-ukrayini-ofitsiyna-konstytutsiyna-doktryna>

29. Романюк П.В. Конституційно-правові засади інституту представницького мандата в Україні. Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини», 2019. 192 с.
30. Романюк П.В. Мандат депутата місцевої ради як елемент муніципальної демократії. *Державне будівництво та місцеве самоврядування* : зб. наук. пр. /редкол.: С. Г. Серьогіна та ін. Харків: Право, 2017. С.58-75.
31. Слінько Т.М. Гарантування свободи слова як елемент сучасного конституціоналізму. *Право України*. 2018. №4. С.108-126.
32. Слінько Т.М. Євроатлантична модель інформаційної свободи: уроки для України. *Tagungsband des Symposiums in Graz: Eröffnungsveranstaltung des Zentrums für osteuropäisches Recht Konferenz der Deutsch-Ukrainischen Juristenvereinigung e.V.* «Reformen des ukrainischen Rechts: Aktuelle Entwicklungen» 4. Dezember 2020 Graz/Österreich. Band 2. S. 185-191. 214 s.
33. Слінько Т.М., Ткаченко Є.В. Право у сучасному політичному житті України. Монографія. Розділ «Право конституційної держави і критерій конституційності актів державних органів». К. Логос. 2020. 390 с. .
34. Слінько Т. М., Щербанюк О. В. Конституційна доктрина й доктрина судового прецеденту в конституційній юрисдикційній практиці. *Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку* : монографія / редкол.: О. В. Петришин (голова редкол.), В. А. Журавель (заст. голови редкол.), Н. С. Кузнецова (заст. голови редкол.) та ін.; Нац. акад. прав. наук України. Харків: Право, 2021. С. 215–230.
35. Смолянюк В.Ф. Системні засади національної безпеки України. Вісник Національного університету «Юридична академія імені Ярослава Мудрого». Сер. Політологія. 2018. №2. С. 107-127.
36. Сучасний унітаризм: доктрина і практика: до 30-річчя незалежності України: монографія / Ю. С. Шемшученко та ін.; відп. ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Юридична думка, 2021. 516 с.
37. Ткаченко Є. В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.

38. Слінько Т.М., Ткаченко Є.В. Право конституційної держави і критерій конституційності актів державних органів. Право у сучасному політичному житті України : монографія / за заг. ред. А.О. Селіванова. Київ: Логос, 2020. 390 с.
39. Швед А. Ю. Основи конституційного ладу в Стратегії національної безпеки України. 2020. Випуск 6(35). С. 176-179.
40. Alves, F. de Brito, Slinko, T.M., & Bayrachna, L.K. (2024). Freedom of Religion: the Doctrine of Forum Internum in the ECHR's Law Enforcement Practice. *Theory and Practice of Jurisprudence*, 1(25), 227-247. [https://doi.org/10.21564/2225-6555.2024.1\(25\).300364](https://doi.org/10.21564/2225-6555.2024.1(25).300364).
41. Barabash Iu., Mokhonchuk B. The principle of the law-governed state in the constitutional doctrine of Ukraine. *A new way to law*. Collective monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2021. P. 45-61.
42. Barabash I., Serdiuk O., Steshenko V., Ukraine in European human rights regime: Breaking path dependence from Russia. *The EU in the 21st Century: Challenges and Opportunities for the European Integration Process*. Cham: Springer International Publishing, 2020. Pp. 247 – 270.
43. Barabash Y., Beinoravičius D., Valčiukas J. Invisible Constitution as an instrument of consolidation of nation and defence of democracy. *Insights into Regional Development*. 2022. № 4(3). Doi: 10.9770/IRD.2022.4.3(7).
44. Barabash, I.G., Vapnyarchuk, N.M., Tatarenko, H.V., Omelko, I.I., Danylova, M.V. P.A. Comparative analysis of social protection models of the European Union and Ukraine. *Persona e Amministrazione*. 2022. № 10(1). pp. 873–899.
45. Barabash Y., Berchenko H. Freedom of Speech under Militant Democracy: The History of Struggle against Separatism and Communism in Ukraine. *Baltic Journal of European Studies*. 2019. Vol. 9. № 3 (28). P. 3-24. DOI:10.1515/bjes-2019-0019.
46. Baulin Y. V., Pavshuk K. O., Vyshnevskaya I. A. Risk in the performance of medical activities: medico-legal overview. *Wiadomosci lekarskie*. 2019. Vol. 72, Issue 12 cz. 2, pp. 2410 – 2415.

47. Berchenko H. Slinko T. Horai O. Unamendable Provisions of the Constitution and the Territorial Integrity of Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022. № 4-2(17). Special Issue. P. 113-127. doi: 10.33327/AJEE-18-5.4-n000447.
48. Berchenko H., Maryniv A., Fedchyshyn S. Some issues of constitutional justice in Ukraine. *Access to justice in Eastern Europe*. 2021. № 2. P. 128-145. Doi: 10.33327/AJEE-18-4.2-n000064
49. Berchenko H., Slinko T., Tkachenko Ye., Kobryn V. Preliminary Judicial Control of Amendments to the Constitution: Comparative Study. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022. № 4(16). P. 159-169. Doi: 10.33327/AJEE-18-5.4-n000435.
50. Berchenko H, 'Judicial Interpretation as Informal Constitutional Changes: Questions of Legitimacy in the Aspect of the Doctrine of Constituent Power' (2024) 7(2) *Access to Justice in Eastern Europe* 1-24. Doi: 10.33327/AJEE-18-7.2-a000203
51. Kovtun V. I., Kovtun M. S. Social Rights after the Global Financial Crisis: European Dimension. *Financial And Credit Activity-Problems Of Theory And Practice*. 2018. Vol. 1, is. 24. P. 426–433.
52. Mokhonchuk B., Romaniuk P., Towards a Legal Framework That Protects Freedom of Expression in Electoral Processes. *Baltic Journal of European Studies*. 2019. Vol. 9, No. 3 (28). Pp. 43-62.
53. Razmetaeva Y., Barabash Y., Lukianov D. The concept of human rights in the digital era: changes and consequences for judicial practice. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022. № 5(3). pp. 41–56.
54. Sannikov D., Kovtun V., Kovtun M., Terekhova T., Ohanova K. Agricultural land use in Ukraine: Ensuring and implementing the right to a safe environment. *Scientific Horizons*. 2021. № 24(9). Pp. 86-92.
55. Slinko T., Letnianchyn L., Bairachna L., Tkachenko Ye. The Rule of Law in the Legal Positions of the Constitutional Court of Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022 № 1(13). Pp. 165-177. DOI: 10.33327/AJEE-18-5.1-n000099.

56. Slinko T., Bukina T., Kravchenko I., Chupruna L., Sychova V. Analysis Of Gender Equality In Professional Activities. *Laplace Em Revista* Volume. 7 n. 2, 2021. P. 318-330.
57. Slinko T., Reznik, O., Kravchuk, M., Serohin, V., Streliaanyi, V. Use of Information and Communication Technologies in the Election Process: Ukrainian Realities and Foreign Experience. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021. № 24(1). P. 1–7.
58. Slinko T., Shestopal S., Lyubashits V.Y. The State and State Power: Theoretical and Methodological Dimensions of Conceptual Evolution. *Journal Of Politics And Law*. 2019. Issue 12, Vol. 5. P. 103-110.
59. Slinko T., Uvarova O., Freedom of Expression in Ukraine: (Non)sustainable Constitutional Tradition. *Baltic Journal of European Studies*. 2019 № 9(3) pp. 25–42. Doi: 10.1515/bjes-2019-0020.
60. Tkachenko Y., Dakhova I., Zazuliak Z. The protection of the rights of national minorities and indigenous peoples in Ukraine: Theory and practice. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2021. № 4(4) pp. 146–162.
61. Slinko T., Tkachenko Y. Constitutional law and the constitutionality criterion of state bodies' acts. Wissenschaftlich-Praktischer Sammelband zum 10-jährigen Jubiläum der DUJV 2020 Hamburg. Band 3. S. 70-90.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб-портал Верховного Суду . URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

5. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України . URL:
<https://ccu.gov.ua/http://www.ccu.gov.ua/> -
6. Офіційний веб-портал Адміністративного Суду України
7. <http://www.vasu.gov.ua/> - <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.
8. Офіційний веб-портал Європейського Суду з прав людини URL:
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>
9. Сайт Харківської правозахисної групи URL: <http://khpg.org/>
10. Сайт Української Гельсінської спілки з прав людини URL:
11. <https://helsinki.org.ua/articles/ukrajinska-hromadska-hrupa-spryyannya-vykonannyu-helsinskyh-uhod/>
12. Акти *acquis* ЄС, перекладені на українську мову URL:
<https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire>
13. Пошукова система нормативних актів ЄС URL: <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри Конституційного права України. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=165:kafedra-konstituczijnogo-prava-ukraini&Itemid=151

НЕІК

Навчальний електронний інформаційний комплекс. URL:
<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1153>

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПК – 1. Здатність розуміти сутність, головні риси та елементи сучасного конституціоналізму, базових конституційних цінностей. ПК – 2. Розуміння закономірностей формування американського та європейського конституціоналізму.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПК – 3. Здатність розуміти значення ідей свободи, рівності, правового обмеження держаної влади, громадянських прав, правової держави та верховенства права для побудови демократичної, правової держави.
ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПК – 4. Розуміння змісту базових категорій конституційного права, основоположних конституційних принципів. ПК – 5. Здатність виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання та пропонувати шляхи його удосконалення.
ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПК – 6. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства. ПК – 7. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з конституційного права в контексті забезпечення національної безпеки. ПК – 8. Здатність чітко обґрунтовувати власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з конституційного права.
ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	ПК – 9. Здатність використовувати теоретичні положення конституційного права при вирішенні професійних завдань. ПК – 10. Здатність тлумачити та застосовувати норми конституційного права

	в процесі роботи за юридичною спеціальністю. ПК – 11. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань з конституційного права. ПК – 12. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.
ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПК – 13. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем в контексті забезпечення національної безпеки. ПК – 14. Здатність надавати юридично правильну кваліфікацію дій суб'єктів конституційно-правових відносин. ПК – 15. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання пов'язані з набуттям та припиненням громадянства України. ПК – 16. Здатність надавати фахову правову допомогу з захисту прав громадян.
ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПК – 17. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання щодо поваги до гідності, свободи та особистої недоторканості кожної людини. ПК – 18. Розуміння конституційно-правових засад політичних прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПК – 19. Розуміння цінностей, що захищаються шляхом обмеження реалізації прав людини. ПК – 20. Розуміння еволюції концепції національної безпеки в Україні протягом розбудови української незалежності. ПК – 21. Розуміння системи національних інтересів, їх ієрархії, механізмів формування і функціонування як основоположних орієнтирів концепції національної безпеки. ПК – 22. Розуміння співвідношення понять «громадська безпека» та «публічна безпека». ПК – 23. Здатність на фаховому рівні виокремлювати основні елементи структури національної безпеки: – державна безпека, громадська безпека, техногенна безпека; екологічна; економічна безпека; енергетична безпека; інформаційна безпека; кібербезпека; безпека особистості.
ЗК1.5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ПК – 24. Розуміння правові засади діяльності суб'єктів державної влади у сфері забезпечення національної безпеки України. ПК – 25. Розуміння особливостей функціонування Верховної Ради України у

	механізмі забезпечення національної безпеки. ПК – 26. Розуміння конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.
СК – спеціальні компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК1.Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.	ПК – 1. Здатність розуміти сутність, головні риси та елементи сучасного конституціоналізму, базових конституційних цінностей. ПК – 2. Розуміння закономірностей формування американського та європейського конституціоналізму. ПК – 3. Здатність розуміти значення ідей свободи, рівності, правового обмеження держаної влади, громадянських прав, правової держави та верховенства права для побудови демократичної, правової держави. ПК – 4. Розуміння змісту базових категорій конституційного права, основоположних конституційних принципів. ПК – 5. Здатність виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання та пропонувати шляхи його удосконалення.
СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов’язків.	ПК – 6. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства. ПК – 7. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з конституційного права в контексті забезпечення національної безпеки. ПК – 8. Здатність чітко обґрунтовувати власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з конституційного права. ПК – 9. Здатність використовувати теоретичні положення конституційного права при вирішенні професійних завдань.
СК5.Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.	ПК – 10. Здатність тлумачити та застосовувати норми конституційного права в процесі роботи за юридичною спеціальністю.

	ПК – 11. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань з конституційного права. ПК – 12. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією ПК – 13. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем в контексті забезпечення національної безпеки.
СК8. Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань.	ПК – 14. Здатність надавати юридично правильну кваліфікацію дій суб'єктів конституційно-правових відносин. ПК – 15. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання пов'язані з набуттям та припиненням громадянства України. ПК – 16. Здатність надавати фахову правову допомогу з захисту прав громадян
СК9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.	ПК – 17. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання щодо поваги до гідності, свободи та особистої недоторканості кожної людини. ПК – 18. Розуміння конституційно-правових засад політичних прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПК – 19. Розуміння цінностей, що захищаються шляхом обмеження реалізації прав людини. ПК – 20. Розуміння еволюції концепції національної безпеки в Україні протягом розбудови української незалежності .
СК10. Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань.	ПК – 21. Розуміння системи національних інтересів, їх ієрархії, механізмів формування і функціонування як основоположних орієнтирів концепції національної безпеки. ПК – 22. Розуміння співвідношення понять «громадська безпека» та «публічна безпека». ПК – 23. Здатність на фаховому рівні виокремлювати основні елементи структури національної безпеки: – державна безпека, громадська безпека, техногенна безпека; екологічна; економічна безпека; енергетична безпека; інформаційна безпека; кібербезпека; безпека особистості.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.	ПК – 24. Розуміння правові засади діяльності суб'єктів державної влади у сфері забезпечення національної безпеки України. ПК – 25. Розуміння особливостей функціонування Верховної Ради України у механізмі забезпечення національної безпеки. ПК – 26. Розуміння конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.
---	---

**Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у
термінах компетентностей**

Шифр та назва ПРН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
ПРН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.	№1	РН НД 1.1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права. РН НД 1.2. Пояснювати природу формування й розвитку американського та європейського конституціоналізму, його особливості, характерні риси. РН НД 1.3. Демонструвати розуміння сутності конституції та її юридичних властивостей, загальних характеристик, призначення сучасних конституцій.
	№1	РН НД 1.4. Інтегрувати знання про конституційний контроль як форму захисту Конституції України (люстраційні заходи, заборона діяльності політичних партій тощо). РН НД 1.5. Демонструвати розуміння правової природи і змісту конституційного права як провідної галузі права, його поняття, предмет і метод. РН НД 1.6. Демонструвати розуміння сутності джерел галузі конституційного права України.
	№1	РН НД 1.7. Демонструвати розуміння сутності конституційно-правової норми, конституційно-правових інститутів, конституційно-правових відносин, їх структури, класифікації і особливостей. РН НД 1.8. Пояснювати природу конституційного процесу на сучасному етапі. Характеризувати головні етапи розвитку українського конституціоналізму (конституційна реформа 2004 р., конституційна реформа 2016 р.)

ПРН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.	№2	РН НД 2.1. Інтегрувати знання про конституційний лад України, систему його засад, цінності конституційного ладу, місце українського народу у механізмі захисту конституційного ладу держави. РН НД 2.2. Дискутувати зі складних правових проблем поняття державного суверенітету та його ознак, співвідношення державного і народного суверенітетів. РН НД 2.3. Демонструвати розуміння України як правової держави, принципу обмеження влади Конституцією та законами, принципу поділу влади.
	№ 2	РН НД 2.4. Демонструвати розуміння змісту України як демократичної республіки, принципу народовладдя та форм його реалізації. Розуміння принципу багатоманітності, свободи політичної діяльності. РН НД 2.5. Характеризувати конституційно-правові засади громадянського суспільства, його поняття та концепції. Інститути громадянського суспільства в Україні (політичні партії, громадські об'єднання, релігійні організації, засоби масової інформації). РН НД 2.6. Інтегрувати знання про поняття та принципи конституційно-правового статусу національних меншин, їх права та обов'язки, гарантії реалізації прав.
	№ 2	РН НД 2.7. Демонструвати розуміння сутності принципу унітаризму, поняття та системи адміністративно-територіального устрою, особливості автономії в унітарній державі. РН НД 2.8. Характеризувати конституційні засади місцевого самоврядування, проблеми удосконалення місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади.
ПРН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.	№ 3	РН НД 3.1. Характеризувати поняття конституційного статусу людини та громадянина його елементи, систему прав людини. РН НД 3.2. Розкривати особливості правового механізму захисту прав і свобод людини. РН НД 3.3. Розуміти сутність прав свобод та обов'язків людини і громадянина. РН НД 3.4. Характеризувати поняття та характерні риси громадянства, принципи громадянства, підстави та порядок набуття та припинення громадянства України.

		РН НД 3.5. Характеризувати правові механізми захисту прав вимушених переселенців. Особливості правового статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. РН НД 3.6. Розкривати особливості правової характеристики особистих прав людини (право на життя, свобода слова, право на гідність, доступ до публічної інформації, право на особисту недоторканність, свобода пересування та вільний вибір місця проживання тощо)
ПРН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.	№ 3	РН НД 3.7. Розуміти сутність заборони катувань, нелюдського чи такого що принижує гідність, поводження або покарання. РН НД 3.8. Інтегрувати знання про правову природу обмеження щодо реалізації прав людини: поняття, співвідношення з категоріями «звуження змісту та обсягу прав людини», «скасування прав людини».
ПРН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності	№ 4	РН НД 4.1. Розкривати поняття еволюції концепції національної безпеки в Україні доби незалежності. Розуміти систему національних інтересів, їх ієрархію, механізм формування і функціонування. РН НД 4.2. Розуміти національні цілі як основоположні орієнтири концепції національної безпеки. РН НД 4.3. Розкривати особливості визначення сутності національної безпеки, її трактування, висвітлення основних ознак, структури та чинників, які на сучасному етапі стали важливим питанням теорії безпекознавства.
ПРН13. Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.	№ 4	РН НД 4.4. Характеризувати основні елементи структури національної безпеки: – державна безпека, громадська безпека, техногенна безпека; екологічна; економічна безпека; енергетична безпека; інформаційна безпека; кібербезпека, безпека особистості. РН НД 4.5. Правові засади діяльності суб'єктів державної влади у сфері забезпечення національної безпеки України.

ПРН16. Використовувати сучасні методи і засоби системного аналізу, імітаційного моделювання, збирання та оброблення інформації для аналізу варіантів і прийняття рішень при виконанні професійних завдань	№ 4	РН НД 4.6. Розуміти Конституційний статус Верховної Ради України як парламенту. Склад та структура Верховної Ради України. Комітет Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони України. Законодавча діяльність Верховної Ради України у сфері структурного і організаційно-правового вдосконалення механізму забезпечення національної безпеки України. РН НД 4.7. Розуміти інститут Президента України як глави української держави. Правовий статус Ради національної безпеки та оборони України. Роль інституту президентської влади у сфері забезпечення національної безпеки. РН НД 4.8. Судова система України та її законодавче регулювання. Функції та принципи діяльності органів правосуддя. Інформаційна безпека як запорука ефективного здійснення правосуддя.
--	------------	--

Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни

Результати навчання за навчальною дисципліною / модулями	П К 1	П К 2	П К 3	П К 4	П К 5	П К 6	П К 7	П К 8	П К 9	П К 10	П К 11	П К 12	П К 13	П К 14	П К 15	П К 16	П К 17	П К 18	П К 19	П К 20	П К 21	П К 22	П К 23	П К 24	П К 25	П К 26	
/Модуль 1																											
РН НД 1.1.	•																										
РН НД 1.2.		•																									
РН НД 1.3.		•																									
РН НД 1.4.	•																										
РН НД 1.5.	•																										
РН НД 1.6.		•																									
РН НД 1.7.		•																									
РН НД 1.8.		•																									
РН НД 1.9.			•																								
/ Модуль 2																											
РН НД 2.1.				•																							
РН НД 2.2.				•																							
РН НД 2.3.					•																						
РН НД 2.4.					•																						
РН НД 2.5.						•																					
РН НД 2.6.						•																					
РН НД 2.7.							•																				
РН НД 2.8.							•																				
/Модуль 3.																											
РН НД 3.1									•																		
РН НД 3.2.									•																		
РН НД 3.3.										•																	
РН НД 3.4.											•																
РН НД 3.5.												•															
РН НД 3.6.													•														
РН НД 3.7.														•													
РН НД 3.8.															•												
РН НД 3.9.																•											
/Модуль 4.																											
РН НД 4.1																	•										
РН НД 4.2.																		•									
РН НД 4.3.																			•								
РН НД 4.4.																				•							
РН НД 4.5.																					•						
РН НД 4.6.																						•					
РН НД 4.7.																							•				
РН НД 4.8.																								•		•	